

УДК 502.172:502.211:581.527(477.74)

ФЛОРИСТИЧНЕ ОБСТЕЖЕННЯ БІОЛОГІЧНОГО РІЗНОМАНІТТЯ РІДКІСНИХ ТА ЗНИКАЮЧИХ ВИДІВ РОСЛИН ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Бондар Л.П.

Одеський державний аграрний університет
вул. Пантелеймонівська 13, 65012, Одеса, Україна

luda.bondar@i.ua

Bondar L.F.

FLORISTIC SURVEY OF BIOLOGICAL DIVERSITY OF RARE AND ENDANGERED PLANT SPECIES IN ODESSA REGION.

Рослини найбільш беззахисні перед діяльністю людини, тому їх охорона є комплексним міжнародним завданням. Нині під загрозою зникнення на Землі перебуває майже 20—25 тис. видів рослин, багато з них ростуть в Одеській області [1, 2, 3].

Мета роботи – з'ясування видового складу рідкісних та зникаючих видів рослин Одеського регіону та проведення їх інвентаризації.

Об'єкт дослідження – зміна складу рідкісних та зникаючих видів Одеського регіону під дією антропогенних факторів та проблеми їх охорони.

Методика досліджень – експедиційне виявлення місць знаходження рідкісних та охороняємих видів рослин. Кількісно – популяційний облік рослин виконувався згідно методики (В.Н. Голубєва та Е.Ф. Молчанова, 1978 рік). Встановлено, що понад 112 видів відносяться до категорії рідкісних і зникаючих видів, серед них багато цінних лікарських і корисних рослин [4].

Результати досліджень. Список деяких рідкісних та зникаючих видів рослин Одеської області, які вивчали під час експедиційних виїздів.

Родина Амарилісові – *Amarillidaceae*

1. Білоцвіт літній * - *Leucojum aestivum L.*
2. Підсніжник білосніжний * - *Galanthus nivalis L.*
3. Підсніжник Ельвеза * - *Galanthus elwesii Hook fil.*
4. Штернбергія морозникокріткова – *Sternbergia colchiciflora Waldst et Kit*

Родина Айстрові – *Asteraceae*

1. Рапонтикум серпієвидний – *Rhaponticum serratuloides (Georgi) Bobr.*
2. Волошка Бессера – *Centaurea besseriana D.C.*
3. Волошка руська – *Centaurea ruthenica Lam.*
4. Волошка савранська – *Centaurea sauranica Klok*
5. Доронікум угорський * - *Doronicum hungaricum (Sadl.) Reickr. F.*
6. Леукантемела пізня – *Leucanthemella serotina (L.) Tzvel*
7. Цмин пісковий - *Helichrysum arenarium (L.) Moench*

Родина Фіалкові – *Violaceae*

1. Фіалка біла – *Viola alba Bess*

Родина Зонтичні – *Apiaceae*

1. Миколайчики приморські – *Eryngium maritimum L.*
2. Ферула татарська – *Ferula tatarica Fisch et Spreng*

Родина Лілійні – *Liliaceae*

1. Белевалія сарматська – *Bellevaieia sarmatica (Georgi) Woronow*
2. Брандушка різнокольорова * – *Bulbocodium versicolor (Ker-Gaul) Spra*
3. Гіацинтик білуватий – *Hyacinthella leucohaea (C. Koch) Sehur*
4. Леопольдія чубкувата – *Leopoldia comosa (L.) Parl.*
5. Лілія кучерява – *Lilium martagon L.*
6. Проліска дволиста – *Scilla bifolia L.*
7. Рястка Буше – *Ornithogalum boucheanum (Kunth.) Aschers*
8. Рястка гірська * – *Ornithogalum oreoides Zahar*
9. Рястка двозначна * - *Ornithogalum amphibolum Zahar*
10. Рястка Коха – *Ornithogalum Kochii Parl*
11. Рястка відігнута – *Ornithogalum refractum Schlecht.*
12. Рябчик гірський – *Fritillaria Montana Hoppe*

13. Рябчик руський - *Fritillaria ruthenica* Wikstz
14. Тюльпан Віберштейна * – *Tulipa biebersteiniana* Schult. et Schult.
15. Тюльпан Шренка * - *Tulipa schrenkii* Regel.

Родина Жовтецеві – *Ranunculaceae*

1. Анемона лісова – *Anemone sylvestris* L.
2. Горицвіт весняний – *Adonis vernalis* L.
3. Ломоніс цілолистий – *Clematis integrifolia* L.
4. Чемерник чорний – *Helleborus niger* L.
5. Сон великий * - *Pulsatilla grancis* Wend
6. Сон чорніючий – *Pulsatilla nigricans* Stork

Родина Злакові – *Poaceae*

1. Золотобородник цикадовий * - *Chrysopogon gryllus* (L.) Trin.
2. Ковила волосиста * - *Stipa capillata* L.
3. Ковила дніпровська * - *Stipa borysthena* Klok . et Procul
4. Ковила Лессінга * - *Stipa lessingiana* Trin. et Rupr
5. Ковила найкрасивіша * - *Stipa pulcherrima* C. Klok. s. l.
6. Ковила пухнатолиста * - *Stipa dasyphylla* (Lindem) Trautv.
7. Ковила українська * - *Stipa ucrainica* P. Smirn.

Висновки. Перелік заходів спрямованих на збереження рослин Південно-Західного Причорномор'я:

1. Необхідно щорічно виявляти території, які перебувають під загрозою знищення рослинного покриву.

2. Популяційне існування рідкісних видів рослин може бути недостатнім для їх самовідтворення. Тому, необхідно цілеспрямоване проведення ряду практичних заходів, пов'язаних зі збереження та поновлення флори.

3. Постійно проводити екологічно — освітню роботу з населенням з метою підвищення екологічної свідомості.

4. Розробити перелік заходів по регулюванню чисельності особливих видів, відтворення їх чисельності, охорону та раціональне використання їх місце

зростань. Через 3 роки поновити флористичні списки досліджуваних угруповань.

Список використаних джерел

1. Андржейовский А. Ботанический очерк местностей, лежащих между Бугом и Днестром от р. Збруча до Чёрного моря // Записки общ. сельск. хоз. Южн. России. – Одесса, 1885. - № 2, 3, 4. – С. 63-77, 93-108.

2. Бурда Р.И. Антропогенная трансформация флоры. – К.: Наук. думка, 1991. – 168 с.

3. Васильева-Немерцалова Т.В., Коваленко С.Г., Петрик С.П., Ружицкая И.П. Изменение состава наземной флоры Причерноморских лиманов под антропогенным прессом// Актуальные вопросы экологии и охраны природы водных экосистем и сопредельных территорий. – Краснодар, 1995. – Ч.П. – С. 59-61.

4. Бондар Л. П. Зміна флори Одеського регіону під дією антропогенних факторів // «Перспективи розвитку сучасної науки» (м. Київ, 07-08 травня 2015 р.). — Херсон : Видавничий дім "Гельветика", 2015. С.76-78.